چهارده ۱۴

ضمیمه هفتگی روزنامه قدس ویژه هیأت‌ها و محافل مذهبی

شماره ۲۱ ✚ سه‌شنبه ۲۶ بهمن ۱۳۹۵ ✚ ۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۳۸

www.qudsonline.ir

مظلومیتی که هیچ گاه فراموش نشد

حجت‌الاسلام حامد کاشانی

شعر اهل بیت علیهم‌السلام تاریخ‌ساز است

مهدی رحیمی

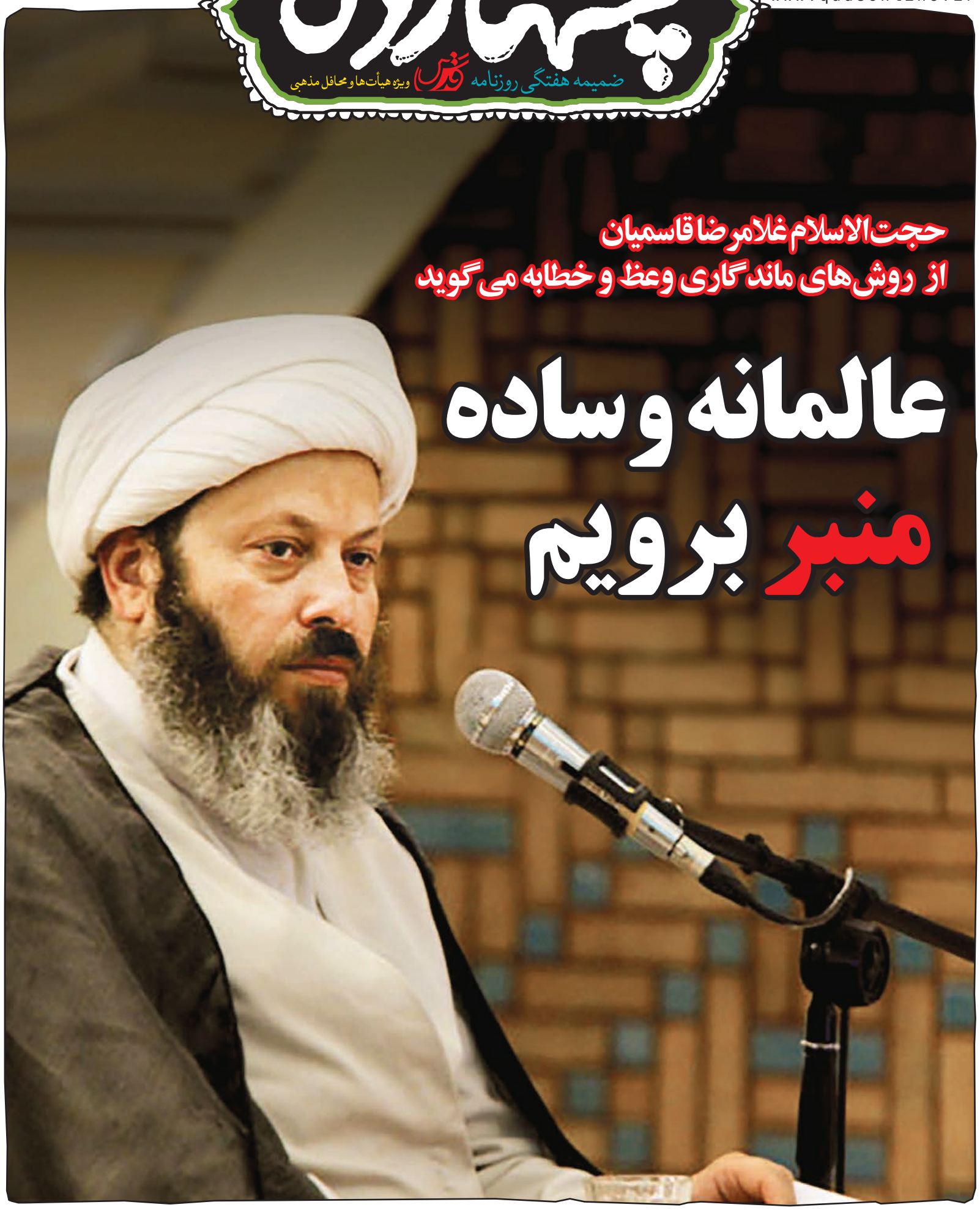

حجت‌الاسلام غلامرضا قاسمیان از روش‌های ماندگاری وعظ و خطابه می‌گوید

عالمانه و ساده منبر برویم

حاج محسن طاهری مداح اهل بیت با تأکید بر حفظ وحدت در برگزاری مراسم دهه فاطمیه گفت: «مداحان ما جهت حفظ وحدت بهتر است در زمان ذکر مصیبت حضرت فاطمه(س) از نام بردن اسامی برخی افراد خودداری کنند اما این بدان معنی نیست که ظلم‌های دشمنان به ولایت معرفی نشود. مداحان ما باید مراقب باشند در زمان کنونی حرفی نزنند که برای اهل بیت(ع) و شیعیان دشمن‌تراشی کنند. زیرا دشمن دنبال این است که با پررنگ کردن اختلافات میان شیعه و سنی، به اسلام ضربه وارد کند».

قرآن

برترین کلام

سوره توبه

«کَلِمَةُ اللهِ هِیَ الْعُلْیا/ سخن خدا برترین است». (آیه ۴۰ سوره توبه)

شب برف می‌آید و روز آب می‌شود. حرف‌های مردم مثل برف است که نباید روی آنها حساب باز کرد. چون مانند برف زود از بین می‌روند. امروز یک حرف می‌زنند و فردا حرف دیگری. مَثَل این مردم مانند این است که اگر روی سرسره چیزی گیر کرد، روی زبان مردم هم حرف گیر می‌کند. اینجاست که باید از قرآن درس بگیریم، زمانی که می‌گوید فقط حرف خدا را داشته باش. چون حرف او بالای سر همه حرف‌هاست. وقتی سخن خدا بالاست، تو را هم بالا می‌برد. بالا که رفتی، افق دیدت زیاد می‌شود.

پیش منبر

حضور هیأت‌های مذهبی در فضای مجازی

مصطفی اسماعیلی، مدیر طلبه‌گرام

در هر دوره‌ای با ورود نوعی از رسانه مواجهیم که باید تعامل خودمان را با آن پدیده نوظهور و آن رسانه تنظیم کنیم تا زندگی، تحصیل و معیشت ما را تحت تأثیر قرار ندهد چراکه امام رضا(ع) فرموده: «اوقات انسان‌ها باید به عبادت، استراحت، معیشت و وقت با خانواده بودن تقسیم شود». با این اوصاف قرار است از کدام وقت برای مصرف رسانه‌ای‌مان بهره ببریم چراکه اگر استفاده از این ابزار تأثیرگذار را مدیریت نکنیم، آسیب‌های زیادی گریبانگیر جامعه خواهد شد.

گاهی اوقات وقتی موضوع پوشش رسانه‌ای و استفاده از رسانه‌های نوین در هیأت‌های مذهبی را مورد بررسی قرار می‌دهیم به یک پرسش مشترک از سوی منتقدین برخورد می‌کنیم که این فضای مجازی باید در هیأت‌ها متوقف شود تا تمرکز بیشتری در استفاده از مجالس عزاداری داشته باشیم، در حالی که نباید نگاه سلبی به این موضوع داشته باشیم. زیرا هر عزادار، هر هیأت و هر منبر باید برای انتقال برنامه‌ها و معارف دینی رسانه‌ای تأثیرگذار باشد تا بتوانیم در مقابله با شبیخون‌های فرهنگی و حربه‌های تبلیغی آلوده دشمن مقابله کنیم. اگر این روزها واژه‌هایی مثل کربلا، عاشورا و گزاره‌های معرفت و دینی با حجم انبوهی از مباحث انحرافی مواجهند شاید به دلیل ضعف تهیه و گردآوری محتواهای مناسب توسط هیأت‌های مذهبی است که بتواند به نحو شایسته‌ای با این اهداف شوم و حربه‌های آلوده دشمن مقابله کند. البته این حضور پررنگ نیاز به مدیریت و فرهنگسازی دارد. مدیریت این فضا کار سختی است ولی هر کار سختی را نباید رها کرد. پیشنهاد من این است که هیأت‌های مذهبی این فضای مجازی را جدی بگیرند تا از تشدید معضلات اجتماعی و خانوادگی جلوگیری شود. تمام دغدغه بنده از ایجاد تعامل میان کاربران اجتماعی و هیأت‌های مذهبی، خطبا و حوزویان این است که حداقل جلوی آسیب‌ها را بگیریم. زیرا امروز با کم‌عمق شدن اطلاعات، دانسته‌ها و آموزه‌های دینی و معرفتی مخاطبان مواجهیم. چون اگر کاربران در شبکه‌های اجتماعی دنبال شبهات هم نباشند و پاسخ این دست از مطالب را جویا شوند، با پاسخ‌ها و مباحثی سطحی روبه‌رو می‌شوند که خود ابهام ایجاد می‌کنند. چون توسط افرادی منتشر می‌شود که متخصص دین نیستند. دنبال این هستیم که بتوانیم این ارتباط بین حوزه مجازی و حوزه حقیقی را ایجاد کنیم تا ان‌شاءالله با رشد علمی و معرفتی مخاطبان نسبت به معارف عمیق دین مبین اسلام و معارف اهل بیت(ع) روبه‌رو شویم. نقش رسانه در هیأت، مهم‌ترین بخش است. جلسات و هیأت‌های مذهبی حتما باید بخش رسانه‌ای تشکیل دهند و برنامه‌هایی را که برگزار می‌شوند برای عموم جامعه تهیه کنند و در دسترس عموم قرار دهند. بعضی اعتقاد دارند که هیأت خودش یک رسانه است. پس به رسانه دیگری نیازی ندارد. درواقع این را که هیأت یک رسانه است تایید می‌کنم ولی در فضای مجازی با برپایی یک سایت، دقیقه‌ای چند هزار کلیک می‌خورد. به همین خاطر نمی‌توان پوشش رسانه‌ای را نادیده گرفت. همان‌طور که یک هیأت را با همه توان برگزار می‌کنیم، باید برای فضای مجازی هم برنامه‌هایی از پیش تعیین شده داشته باشیم؛ آنقدر که مسلمانان خارج از کشور هم این مراسم را ببینند.

منبر

مظلومیتی که هیچ‌گاه فراموش نشد

حجت‌الاسلام حامد کاشانی

یکی از مباحثی که این روزها درباره عزاداری ایام فاطمیه مطرح می‌شود این است که آیا زنده نگه‌داشتن یاد و خاطره حضرت صدیقه طاهره(س) خلاف وحدت نیست و اهل بیت(ع) در این زمینه چه رفتاری داشتند. مسلم است که اهل بیت در این زمینه الگوی کاملی بودند. فراوان شنیده‌ایم که معصومین(ع) مقابل افرادی که ناسزا می‌گفتند و بهتان می‌زدند بزرگوارانه برخورد می‌کردند اما نسبت به ماجرای حضرت زهرا(س) به شدت و با دقت سعی می‌کنند این موضوع فراموش نشود. امیرالمؤمنین(ع) وقتی به حکومت رسید سعی کرد نام حضرت صدیقه طاهره(س) را در اذهان شیعیان ایجاد کند. مورد اول وقتی است که عثمان بن حنیف والی بصره به میهمانی ثروتمندان رفت. او فردی زاهد و از اصحاب نزدیک امام علی بود. امیرالمؤمنین(ع) به محض آگاهی از این ماجرا، نامه مشهور ۴۵ نهج‌البلاغه را برای او نوشت و خطاب به او فرمود: «چرا در میهمانی‌ای که فقرا در آن شرکت نکرده‌اند رفته‌ای؟ دلت راضی می‌شود که به تو بگویند استاندار علی بن ابیطالب در حالی که افراد گرسنه و تشنه در کنار تو باشند؟» موضوع نامه ۴۵ نهج‌البلاغه اصلا موضوع اختلاف میان امیرالمؤمنین(ع) و والی‌ها نیست. موضوع توبیخ یا ارشاد یکی از آنهاست که در یکی از استان‌ها در محفل پولدارها شرکت کرده. امام علی در ۲۵ سالی که خانه‌نشین شد، چاه‌هایی حفر و باغ‌های زیادی احداث کرد و همه آنها را وقف می‌کرد اما در کنار دیگر فرمایشاتش می‌فرمود: «ما فدکی داشتیم. عده‌ای به آن بخل ورزیدند و عده‌ای که اهل بیت باشند با سخاوت از کنار آن گذشتند». اما نفرمود که این موضوع با گذشت به پایان رسیده چراکه در ادامه می‌فرماید: «از این مسأله گذشتم اما در قیامت دادخواهی خواهم کرد». شبیه این مسأله را در یک جای دیگر نهج‌البلاغه و برخی اسناد اسلامی به وضوح می‌توان یافت؛ «خدایا از قریش که حقم را خوردند شکایت می‌کنم و در قیامت دادخواهی خواهم کرد». این مسأله نشان می‌دهد که اهل بیت(ع) نمی‌خواهند مسأله فدک فراموش شود.

امام علی(ع) در مقطع دیگری در باب ماندگاری فدک در حافظه شیعیان بحث کرده که یکی به «خطبه شقشقیه» مشهور است و دومی نامه معروف ایشان است که بخشی از آن به عنوان خطبه ۲۶ نهج‌البلاغه آمده. بعد از شهادت محمد بن حنفیه در مصر، سربازان امیرالمؤمنین(ع) مصر را فتح کردند و بعد از فتح آنجا برخی از یاران آن حضرت مثل حجر بن عدی، حبه بن جوین عرنی و... به ایشان گفتند نظر شما راجع به خلیفه اول و دوم چیست؟ امیرالمؤمنین(ع) در شرایطی که خیلی غمگین بود، فرمود: «شیعیان ما را کشته‌اند و مصر تازه فتح شده. در این شرایط این چه بحثی است!» اما وقتی دید اینها دنبال کسب حقایق ماجرای مظلومیت شیعه هستند، فرمود: «نامه‌ای می‌نویسم. آن را حفظ کنید و برای شیعیان ما بخوانید». جالب است سؤال را شفاهی می‌پرسند اما ایشان رأساً اقدام می‌کند و مکتوبی می‌نویسد که در کتاب‌های اسلامی موجود است. آن حضرت در این مکتوب بعد از حمد و ثنای خدا و تجلیل از خدماتی که رسول اکرم(ص) و برکاتی که رسالت ایشان برای مسلمین و اعراب داشت، فرمود: «باورم نمی‌شد بعد از اینکه پیامبر اکرم(ص) از دنیا رفت، مردم از اهل بیت ایشان رو برگردانند!»

این انتخاب نوع نگارش به خاطر این است که امیرالمؤمنین(ع) نامه را عمومی نوشته. چون برخی از مخاطبان نامه او را معصوم نمی‌دانستند. از این رو در جایگاه یک فرد عادی جامعه فرمود باورم نمی‌شد از سفارشات پیامبر اکرم (ص) رو برگردانند! تا اینکه آن حضرت به موضوع مظلومیت‌ها می‌رسد؛ اینکه چه اتفاقاتی افتاد و به خاطر حفظ اسلام مجبور شد صبر پیشه کند. اما وقتی محاصره شد، کسی را نداشت و اگر می‌خواست با آنها مقابله کند اهل بیتش کشته می‌شدند. آن حضرت نه طرفداری داشت و نه مدافعی! برای اینکه بتواند اهل بیتش را حفظ کند، خار در چشم و استخوان در گلو صبوری کرد. طبق آنچه در تاریخ آمده، فرصت برای امام حسن(ع) محدود بود ولی سیدالشهدا(ع) در نامه‌ای که به مردم بصره نوشت، فرمود: «این حکومت از ابتدا برای ما بوده و در حق ما ظلم شده». اشاره به حق ضایع شده قاعدتا همان مظلومیت و ضایع کردن حقوق صدیقه طاهره(س) است. البته می‌دانید که در آموزه‌های اهل بیت(ع) خصوصا مکتب صادقین بارها به طور منسجم به این ارث از دست رفته اشاره شده. نمونه بعدی امام کاظم(ع) است که دو بار در مورد زنده نگه‌داشتن یاد و خاطره حضرت زهرا(س) شهادت ایشان و غصب فدک اقدام کرد. یک‌بار در زمان خلیفه عباسی (مهدی) که برای فریب افکار عمومی دوست داشت خودش را با نام مهدی معرفی کند و بگوید اهل عدالت است. او امام کاظم(ع) را خواست و خطاب به ایشان گفت بیایید فدک را تحویل بگیرید. آن حضرت قبول نکرد چراکه اعتقاد داشت این فدک علامت غصب است.

امام کاظم(ع) این بحث را در محافل مختلف مطرح کرد. هارون‌الرشید بعد از مهدی عباسی دوباره آن حضرت را خواست و گفت فدک شما کجاست تا آن را به شما بدهم؟ امام کاظم(ع) فرمود: «فدک چهارگوشه جهان اسلام است».

روایت است روزی شخصی نزد امام جواد(ع) رفت و گفت می‌خواهم به مکه بروم. آیا می‌توانم از طرف امامم که شما باشید طواف نیابی انجام دهم؟ آن حضرت در پاسخ فرمود: «شما از طرف خودم و خاندانم می‌توانید طواف انجام دهید». او به حج رفت و برگشت و خدمت امام رسید و گفت یک‌بار به نیابت از شما و پیامبر اکرم، امیرالمؤمنین، امام حسن، امام حسین و دیگر ائمه طواف انجام دادم. یک‌بار هم به نیابت از حضرت صدیقه طاهره طواف کردم. اما به ذهنم آمد که ایشان امام نیستند. آیا می‌توانستم به نیابت از ایشان هم طواف کنم؟ امام جواد(ع) در پاسخ فرمود: «این عمل را زیاد انجام دهید. ان‌شاءالله از بهترین اعمال شما باشد به نیابت از طرف صدیقه طاهره(س)». آن حضرت از عبارت افضل استفاده می‌کند. این مسأله نشان می‌دهد که شخصیت صدیقه طاهره(س) چقدر والاست و آن حضرت دنبال این است که این افراد در نیت‌های خودشان و حتی درون‌های بروز و ظهور داده نشده ماجرای حضرت زهرا را فراموش نکنند.

حجت‌الاسلام حامد کاشانی

خط خبر

جمشید میرشاهی، مدیرعامل سازمان عمران و توسعه حریم حرم امام رضا(ع) هدف از نصب پنجره فولاد در مسجد جامع گوهرشاد را تکمیل المان‌های زیارتی در این مسجد دانست و گفت: «این پنجره که در عین استحکام، یک شاهکار هنری به شمار می‌رود در قسمت غرفه پیش روی مبارک روضه منوره در مسجد گوهرشاد در حال نصب است و سعی شده عملیات نصب به گونه‌ای باشد که کمترین تغییر در کاشیکاری‌های به کار رفته در این غرفه صورت گیرد». پنجره فولاد پس از لحاظ شدن این موارد در ابعاد سه متر و ۱۸ سانتیمتر عرض و ۴ متر و ۳۵ سانتیمتر ارتفاع طراحی و ساخته شده».

پلاک پرچم

دهه اول فاطمیه

هیأت کجا برویم؟

با توجه به اینکه این روزها همه هیأت‌ها مراسم ویژه‌ای دارند در اینجا درباره زمان و مکان برخی از این هیأت‌ها اطلاع‌رسانی شده است. شما هم می‌توانید زمان و مکان مراسم هیأتتان را برای ما به نشانی
Qudsonline14@gmail.com
ارسال کنید تا در همین صفحه چاپ شود.

هیأت جوانان سیدالشهدا(ع)

سخنران: شیخ مهدی رفعتی
مداحان: کاظم غفارنژاد، حمید علیمی، محسن عرب‌خالقی، محمدحسین پویانفر، محمد کمیل، علی پورکاوه، علی مشکینی و محمد فصولی
نشانی: تهران، دولت‌آباد، بین فلکه دوم و سوم، پشت پارک کودک
زمان: از بیست و ششم تا بیست و هشتم بهمن
ساعت: ۲۰:۳۰

هیأت انصارالعباس(ع)

سخنران: حجت‌الاسلام سیدامیر عبدالملکی
مداح: کربلایی رسول اسفندیار
نشانی: تهران، خیابان دماوند، ایستگاه سبلان، خیابان شهید اشراقی، کوچه صانعی
زمان: از بیست‌وششم تا بیست‌وهشتم بهمن
ساعت: ۱۹

هیأت فرهنگی مذهبی ذوالفقار

سخنرانان: حجج‌اسلام علوی تهرانی، کرمی، بی‌آزار تهرانی، اوتارخانی و سعیدیان
مداحان: حسین سازور، علی آیینه‌چی، امیر نعیمی، احد قدمی، موسی رضایی، ابوذر بیوکافی و محمدصادق زواره
نشانی: شهرری، آستان مقدس امامزاده هادی(ع)
زمان: از بیست و نهم بهمن تا سوم اسفند ماه
ساعت: از ۲۰:۳۰ تا ۲۲:۳۰

هیأت غریب مادر

سخنران: حجت‌الاسلام دادور
مداحان: محمد نوروزی، نریمان پناهی و مجید پناهی
نشانی: تهران، خیابان اشرفی اصفهانی، باغ فیض، خیابان ۲۲ بهمن، خیابان شهید کافی ماسوله (جنت)، کوچه ششم شرقی
زمان: بیست و ششم بهمن ماه
ساعت: ۲۰:۳۰

هیأت فاطمیه

سخنرانان: حجج‌اسلام ادیب یزدی و روضاتی
مداحان: مادحین تهران، تبریز، اردبیل و مراغه
نشانی: تهران، میدان منیریه، خیابان ابوسعید، کوچه گلبانگ
زمان: از بیست و ششم تا بیست و هشتم بهمن ماه
ساعت: از ساعت ۲۰ تا ۲۳

حسینیه امام حسن مجتبی(ع)

سخنران: حجت‌الاسلام سیدعبدالحمید شهاب
مداحان: سیدمحمد عاملی، امین مقدم، محمدباقر منصوری، نادر جوادی، شهزاد عیسی‌پور، علیرضا اسفندیاری و طاهر قلندری
نشانی: تهران، نازی‌آباد، ته خط، خیابان شهید شیرمحمدی
زمان: بیست و ششم بهمن ماه
ساعت: ۲۰

حسینیه صنف لباس‌فروشان

سخنران: حجت‌الاسلام ملکی
مداح: حاج منصور ارضی
نشانی: تهران، خیابان سعدی جنوبی، حسینیه صنف لباس‌فروشان
زمان: بیست و ششم بهمن ماه
ساعت: ۵:۴۵ صبح

حسینیه مکتب تشیع

سخنران: حاج سعید تکلو
مداحان: سیدمجید بنی‌فاطمه، سیاوش پورصمدی، مهدی علیزاده، حسین رجبیه، یحیی صادق‌پور، عبدالرضا هلالی، روح‌الله بهمنی، سعید خرازی، حیدر خمسه، امین مقدم، مهدی قربانی، احد قدمی، محمد فصولی، فرید فروغی و کاظم غفارنژاد
نشانی: تهران، خیابان وحدت اسلامی، حسینیه مکتب تشیع
زمان: از بیست و ششم تا بیست و هشتم بهمن ماه
ساعت: از ساعت ۲۰ تا ۲۳

حسینیه چهارده معصوم(ع)

سخنران: آیت‌الله عبدالله فاطمی‌نیا
مداح: مداحان اهل بیت(ع)
نشانی: اصفهان، دروازه دولت، خیابان سپاه، چهارراه تلفنخانه، حسینیه چهارده معصوم(ع)
زمان: بیست و ششم تا بیست و نهم بهمن ماه
ساعت: ۲۰

خط قرمز

حاج غلامرضا سازگار با تأکید بر اینکه مداحان باید در روضه‌خوانی ایام فاطمیه دقت بیشتری داشته باشند، تصریح کرد: «در گذشته اگر در صحن امام رضا(ع) هم روضه می‌خواندیم، روضه همانجا حبس می‌شد و فرد دیگری آن را نمی‌شنید اما اکنون اگر در زیرزمین حرم هم روضه بخوانیم، می‌بینیم از شبکه‌های مختلف پخش می‌شود. روضه حضرت زهرا(س) نسبت به مجالس و روضه‌های دیگر به دقت بیشتری نیازمند است. اولین توصیه ما به مداحان این است که هم روضه حضرت زهرا(س) را بخوانید و هم وحدتتان را حفظ کنید و طوری مداحی نکنید که بین مسلمانان اختلاف بیفتد. واقعا آنچه را هست بیان کنید».

حجت‌الاسلام غلامرضا قاسمیان از روش‌های ماندگاری وعظ و خطابه می گوید

عالمانه و ساده منبر برویم

مجتبی برزگر

چاپی چاپ

درست بعد از اینکه از دانشگاه شریف در رشته مهندسی عمران فارغ‌التحصیل شد تصمیم گرفت در حوزه هم تحصیل کند. آنقدر پشتکار و علاقه داشت که درس‌های ۱۰ ساله حوزه را در طول سه سال و نیم یاد گرفت و خیلی زود به دلیل جاذبه‌های گفتاری‌اش به یکی از روحانیون مورد علاقه دانشجویان تبدیل شد. حجت‌الاسلام غلامرضا قاسمیان علاوه بر وعظ‌های عالمانه، در نغمه‌سرایی و روضه‌خوانی هم هنر دارد و خیلی‌ها او را به همین هنر می‌شناسند. این منبری ۴۳ ساله علاوه بر رسالت منبری، مسؤولیت قرارگاه جهادی امام رضا(ع) و حوزه علمیه مشکات را نیز برعهده دارد.

● یکی از جالب‌ترین نکاتی که در منبر شما وجود دارد لحن گفتار و مطالب ثقیل را ساده وعظ کردن است. چطور به این شیوه سخنرانی رسیدید؟

خدا در قرآن کریم می‌فرماید: «وَ لَقَدْ یَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّکْر». یا در جای دیگری می‌فرماید: «إنّا سنلقی علیک قولاً ثقیلاً». یعنی فرد باید سنگین حرف بزند اما ساده. محتوا باید عالمانه باشد اما روان بیان شود. اگر کسی خودش را از مردم بداند، متوجه می‌شود که برای تأثیرگذاری سخنانش باید بیان مطالب ثقیل و پیچیده را کنار بگذارد و از کلام ساده بهره بگیرد. چون می‌داند این نوع بیان می‌تواند مقصود و هدف گوینده را منتقل کند. ما منبری‌ها نباید دنبال اثبات علم خودمان باشیم. باید با مردم صحبت کنیم و تمام تلاش ما فهم مسایل مطروحه باشد.

● به نظر شما امروز، منبری‌ها و واعظین چه رسالتی برعهده دارند؟

منبری‌ها و روحانیون خادم مردمند. یعنی وظیفه‌شان این است که با تأسی به پیامبر اکرم(ص) و ذوات مقدسه، اهداف والای دین مبین اسلام را به منصه ظهور برسانند. ما واعظین دو وظیفه بزرگ را باید در دستور کار خود قرار دهیم. یکی اینکه مردم را با معارف معصومین(ع) آشنا کنیم. این هدف با منبر محقق می‌شود مشروط بر اینکه برای اجرای شایسته این هدف مهم درس بخوانیم. اتفاقا بنده که امروز مدیر حوزه علمیه مشکات هستم، بیش از طلبه‌های ساده، حوزه وظیفه آموختن و فراگیری علم و دانش را دارم. باید همواره خودم را در مرزهای علمی آماده و باصلابت نگه‌دارم. دوم، وظیفه رسیدگی به وضعیت دنیوی مردم است. وقتی می‌خواستند اهل بیت را غسل بدهند می‌دیدند پشت‌شان رد کیسه‌های آذوقه نقش بسته است؛ جای همان کمک‌هایی که برای مردم می‌بردند. ما اگر در عرصه رسیدگی به وضعیت دنیوی مردم پیشاهنگ باشیم متوجه می‌شویم که روحانیون در این عرصه فعالیت چشمگیری دارند و مردم هم استقبال می‌کنند.

● چه نوع هیأت‌هایی را اهل بیت پسند می‌دانید؟

هیأت‌هایی چون مسجد ارک و دانشگاه شریف به دلم می‌نشینند و هر کدام یک ویژگی منحصر به فرد دارند. در هیأت‌هایی مثل ارک، یک نوع سوز، حال و نشاطی وجود دارد که در هیچ محفل و مجلسی شاهد آن نبوده‌ام. همیشه دوست دارم به هیأت‌هایی بروم که یک حال معنوی شگرفی به من دست می‌دهد. آن حال منشأ بسیاری از خاصیت‌هاست. هیأت دانشگاه شریف گردهمایی و مانور معنوی نخبگانی است که به اعتقاد بنده اگر این نوع حرکت‌ها و اقدامات ارزشمند انجام شود همچون ضربه‌های اول دومینو، پیش‌قراول و تأثیرگذار خواهد بود.

● فکر می‌کنید صدای خوش و لحن یک منبری چقدر روی مخاطب تأثیر دارد؟

صدای خوب تأثیر بسزایی دارد. مردم خیلی استقبال می‌کنند و در روح و روان جامعه تأثیر مستقیم می‌گذارد. نغمه‌سرایی تأثیرات بلامنازعی را

خط خبر

آیت‌الله وحید خراسانی با اشاره به اینکه ایام فاطمیه فرصتی برای احیای محدثه عظمی و تلاش در جهت شناخت حضرت زهراست، تصریح کرد: «هیچ‌کدام ما حضرت فاطمه(س) را نشناختیم و این نشناختن، مقتضای قاعده است، نه خلاف قاعده. یعنی شناخت ایشان ممکن نیست».

روی مخاطب می‌گذارد اما وقتی به طور مستمر خوانده شود، شاید فضایی برای غفلت از محتوای منبر ایجاد کند در صورتی که من آواز را برای انتقال معارف و حب اهل بیت(ع) می‌خواندم.

● عده‌ای معتقدند واعظین خوش‌لحن در روضه‌خوانی مجلس را به گونه‌ای مدیریت می‌کنند که مداح بعد از او کار خاصی در روضه‌خوانی نمی‌تواند انجام دهد. نظر شما در این خصوص چیست؟

به نظر من این جمله درستی است. خودم هم در مقاطعی که بیشتر روضه می‌خواندم متوجه می‌شدم مداح پس از روضه‌خوانی مفصل یک منبری چه حالی پیدا می‌کند. البته اگر مداح حرفه‌ای باشد، پس از گرما بخشیدن به فضای هیأت سعی می‌کند جو را آرام کند.

● متأسفانه این روزها در هیأت‌ها کمتر روضه خوانده می‌شود و افراد بیشتر به سینه‌زنی می‌پردازند! به نظر شما چرا چنین اتفاقی افتاده؟

شاید به این دلیل است که جوانان از سینه‌زنی و عزاداری استقبال بیشتری می‌کنند ولی هنوز مجالس قدیمی بسیاری برپا می‌شود که در امتداد روش‌ها و شیوه‌های مناسب گذشته قدم برمی‌دارند. به نظر من روحیه سینه‌زنی در هیأت راه به جایی نمی‌برد. چون سینه‌زنی یک حالت ریتمیک دارد و عاطفه و احساس در روضه و مقتل تبادل می‌شود.

● عده‌ای معتقدند بین مداحان به ویژه جوانان نوعی رقابت وجود دارد. آیا این موضوع میان منبری‌ها هم صدق می‌کند؟

به طور کلی اگر رقابت سالم باشد اشکالی ندارد. به هر حال عده‌ای وقتی تلاش منبری‌های دیگر را می‌بینند سعی می‌کنند منبر خوبی بروند. اصلا استباق کار بدی نیست اما اگر رقابت به حسادت تبدیل شود و به تخریب افراد روآورده شود قطعا ناپسند است. گاهی اوقات جوانان کار همدیگر را خراب می‌کنند. من در قالب یک منبری و واعظ این اتفاقات را کمتر دیده‌ام.

● اما عده‌ای در میدان رقابت و به ظاهر ایجاد تعامل می‌کوشند با مطرح کردن برخی موضوعات، به شیوه غیرعالمانه در جامعه چالش ایجاد کنند. این اتفاق هم در واعظین و هم در مداحان وجود دارد. نظر شما در این خصوص چیست؟

ما موظف به مشتری جمع کردن نیستیم و قرار نیست برای جذابیت هر کاری انجام دهیم. وظیفه ما بیان احکام اسلام است. وزن خوف و رجا را باید متعادل نگه داریم. این نکته مهمی است. اگر کسی وزن خوف و رجا را زیاد کند، قطعا به او لطمه و آسیب وارد می‌شود.

● یک سخنران خوب باید چه اقداماتی را قبل از سخنرانی و قبل از منبر رفتن لحاظ کند؟

توصیه‌ام این است که اولا مطالعه کنند. من خودم این کار را انجام می‌دهم و تمرکز ایجاد می‌شود. مطالب جلسات سخنرانی را دسته‌بندی می‌کنم تا مطالب ساده‌تر و دقیق‌تر منتقل شوند چراکه باید از وقتی که مردم می‌گذارند نهایت بهره را برد و به تعبیر بسیاری مدافع فرصت‌ها بود. چرا برخی از منبری‌ها به جای صحبت‌های مبنایی و تأثیرگذار، رؤیاها و خواب‌ها را روایت می‌کنند؟ نکته دوم این است که باید منبری‌ها به حرفی که می‌زنند اعتقاد واقعی داشته باشند و به آن عمل کنند.

● یعنی برای منبر رفتن از قبل تمرین می‌کنید؟

تمرین منبر نمی‌کنم ولی مطالب را در ذهن خودم دسته‌بندی می‌کنم.

● مهم‌ترین آسیب و تهدیدی که هیأت‌های مذهبی با آن مواجهند، چیست؟

اگر هیأت از معارف اهل بیت(ع) و از آیات و روایات خالی شود آسیب می‌بینند. به نظر من مقداری هم اگر بحث‌های سیاسی و اجتماعی با مبنا در هیأت انجام شود خوب است. هیأت‌ها و مساجدی که انقلاب را برپا کردند امروزه نباید به گونه‌ای عمل کنند که انگار کاری به رشد و نمو انقلاب ندارند. نمی‌گوییم همه مساجد اما تعداد قابل توجهی هیأت و مسجد باید به یک تعامل و تراز مناسب برسند.

● وضع موجود جامعه منبری‌ها و مداحان را چگونه می بینید ؟

متأسفانه برخی از منبری‌ها و مداحان ما در مجلس عزاداری حرف‌های زشت و ناپسندی می‌زنند که شایسته نیست! بعضی‌ها هم با خودروهای مدل بالا در شهر تردد دارند یا در خانه‌هایی زندگی می‌کنند که در شأن مداح و منبری اهل بیت(ع) نیست.

● هیأت‌های مذهبی چگونه می‌توانند در کاهش معضلات جامعه مانند اختلافات خانوادگی و فقر تأثیرگذار باشند؟

قطعا باید در این زمینه هم کار کنند و در جامعه راهگشا باشند. اصلا این وظیفه مسؤولان هیأت‌هاست که برای رفع معضلات جامعه هم گام بردارند. البته تا آنجا که اطلاع دارم خیلی‌ها در این زمینه پیشقدم هستند و مشاوره‌های خانوادگی‌ای که بعضی از روحانیون هیأت‌ها می‌دهند توانسته به رفع اختلافات خانوادگی بسیاری از افراد کمک کند.

● اجازه دهید چند سؤال شخصی هم بپرسیم. مهم‌ترین آرزوی شما چیست؟

آرزوی عاقبت بخیری دارم و دوست دارم در همین مجالس، منبر و وعظ از دنیا بروم. هیچ‌گاه نخواستم منبری ایده‌آل بشوم. من خیلی منبر می‌روم و هیچ‌گاه نخواسته‌ام یک منبری آنچنانی بشوم.

● الگویی نداشتید؟

نمی‌توان گفت الگوی مستقیم، اما در حالت غیرمستقیم از الگویی چون شهید مرتضی مطهری بهره برده‌ام.

● با کدام منبری و مداح ارتباط خوبی دارید؟

به جلسه حجج‌اسلام عالی و پناهیان می‌روم و به نغمه‌های حاج منصور ارضی، محمود کریمی و هلالی گوش می‌دهم.

نغمه‌های دلنشین حجت‌الاسلام غلامرضا قاسمیان معروف است

ناحله‌الجسم...

ناحله‌الجسم یعنی نحیف و دلشکسته میری
جوونی اما مادر پیری، بهونه سفر می گیری
باکیه‌العین یعنی بارون غصه‌ها می‌باره
چشای مادر ما تاره دیگه علی شده بیچاره
منهده‌الرکن یعنی توون برات نمونده بانو
کی قلبتو سوزونده بانو، کی بالتو شکونده بانو
معصبه‌الرأس یعنی بستی سری رو که پردرده
رنگ رخ تو مادر زرده، تو کوچه کی جسارت کرده
جوری لگد خوردی که نمی تونی بلندشی از جات
جای غلافه رو بازوهات، داری میری کنار بابات
هیچ‌کسی ای وای من نگفت تو کوچه به اون کافر
نزن زن رو جلوی شوهر بمیره زینبت، ای مادر

رسیدگی به محرومان وظیفه همه است

حجت‌الاسلام قاسمیان که کمک به محرومین جامعه از دغدغه‌های اصلی اوست، می‌گوید: «افراد مؤمن و انقلابی همیشه باید نگران و عامل حل نارسایی‌های اجتماعی باشند. همه ما باید این احساس را داشته باشیم که در اموالمان حقی برای محرومین است. خدا می‌فرماید: «وَفِی أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ». این تفکر باید به وجود بیاید که من اگر مؤمن هستم، باید به محرومین رسیدگی کنم. اگر رسیدگی نمی‌کنم، پس چه مؤمنی هستم؟ این تفکر و روحیه باید در ما به وجود بیاید و هر کسی در هر حرفه‌ای به این حرکت بپیوندد. مثلا آن طور که بنده شنیده‌ام، حدود ۳ هزار نفر در انتظار هستند تا جزو خدام حرم امام رضا(ع) شوند. پیشنهاد می‌کنم افرادی که دوست دارند خادم امام هشتم شوند یا چندین هزار نفر در عرصه هیأت‌های مذهبی فعالیت می‌کنند، هر کدام با هر حرفه و شغلی که دارند بیایند در طول سال، مدت زمان محدودی رایگان به محرومین و آسیب‌دیدگان خدمت کنند. اگر دندانپزشکی یک ماه در سال نیازمندان را رایگان به نیت خدمت به امام رضا(ع) درمان کند یا دکتر دیگری با تخصص دیگر چنین کند، می‌بینید چه حرکت بزرگ و مفیدی آغاز خواهد شد».

خبر

گروه فرهنگی مذهبی ریحانه‌النبی(ص) هفتمین نمایشواره بزرگ فرهنگی مذهبی «کوچه‌های بنی‌هاشم» را برگزار می‌کند. این نمایشواره از تاریخ ۲۶ بهمن ماه الی ۱۴ اسفند ماه به مدت ۱۸ روز در میدان امام حسین(ع) و از ساعت ۱۷ الی ۲۱ اجرا می‌شود و بازدید و شرکت در آن برای عموم رایگان است.

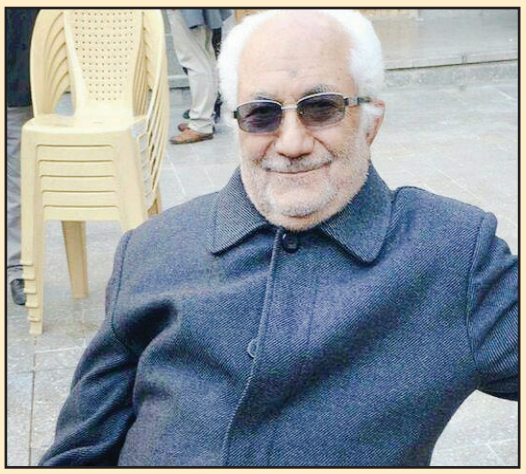

سبک زندگی سیدرضا خانیان، پیرغلام اهل بیت(ع) در گفت‌وگو با فرزندش

هیأتی‌ها به او بابا رضا می‌گفتند

سبحان زارعی

اسوه اخلاق بود و توجه ویژه‌ای به ایتام داشت و برای برپایی شعایر اهل بیت(ع) از جان و دل مایه می‌گذاشت. مرحوم سیدرضا خانیان که چند هفته‌ای است از میان ما رفته، در روزهای پایانی عمر بابرکتش در خیابان بهشت کربلای معلی به همراهانش می‌گوید می‌خواهم تا آخرین نفس نوکر امام حسن(ع) بمانم. جوانان هیأت محبان المرتضی، هیأت منتظران امام زمان(ع) و روضه‌های خانگی دهه پایانی صفر او را همچون فرزندانش «بابارضا» می‌خواندند. چون مانند پدر به همه مهربانی می‌کرد و محبت داشت. این پیرغلام اهل بیت علاوه بر عضویت در هیأت امنای مسجد ارک، جزو مؤسسین هیأت محبان المرتضی بود که جانبازان و پیشکسوتان دوران دفاع مقدس را گرد هم آورده. در روزهایی که هنوز داغ پدر بر دل فرزند سنگینی می‌کند سراغ سیدحمید خانیان رفتیم و با او درباره پدرش به گفت‌وگو نشستیم.

اول فروردین سال ۱۳۱۱ در منطقه لواسانات به دنیا آمد؛ جایی که امروز به آن روستای جورد یا آبادی سادات می‌گویند. پدرش سیداسماعیل که برای ترویج نماز جماعت بر پشت بام منزلش اذان می‌گفت، نامش را سیدرضا گذاشت. او در منطقه مجاور امامزاده یحیی(ع) و سرآسیاب دولاب پرورش یافت. روحیه باصلابت و بانشاط او باعث شد از مغازه کوچک الکتریکی‌اش به توسعه آبادانی روستاها استفاده کند و به گازرسانی و برق‌رسانی در روستاهای شمال کشور رو بیاورد. حتی برای ساختن یک مسجد در روستای محمودآباد کیاکلا در بابل دغدغه عجیبی داشت و خودش به میدان آمد و کمک‌های مردمی و پشتیبانی‌های مسؤولان را متوجه احداث این مکان عبادی سیاسی در این منطقه کرد. در این حین هیچ چیزی باعث نشد سیدرضا از حضور فعالانه در هیأت‌های مذهبی کشور غافل شود.

اطعام به نیت چهارده معصوم(ع)

مرحوم آیت‌الله مهدوی‌کنی از مؤسسین هیأت عاشقان صاحب‌الزمان(ع) بود. این هیأت بعد از انقلاب از حالت تمرکز در یک محل خارج شد و برای پررنگ‌کردن روضه‌های خانگی صبح‌های جمعه به صورت سیار در منازل مردم برپا می‌شد. اما این توجه به هیأت خصوصا پررنگ کردن روضه‌های خانگی از ۱۴ کاسه به نیت چهارده معصوم(ع) آغاز شد. سیدحمید خانیان در این خصوص می‌گوید: «پدرم در دوران جوانی نذر خودش را برای سفره‌داری در شهادت امام حسن مجتبی(ع) با ۱۴ کاسه اطعام به نیت چهارده معصوم آغاز کرد و واقعا لذت و شادمانی را در چشمان او می‌دیدم. پدرم آنقدر به امام حسن(ع) علاقه داشت که گاهی از محبت زیاد به این امام همام، با حالت حسرت و گریه می‌گفت ان‌شاءالله روزی می‌رسد که شیعیان برای امام حسن(ع) هم حرم بسازند. البته پدرم در دهه آخر صفر و مناسبت‌های دیگر در منازل مردم هم روضه خانگی داشت و معتقد بود این سفره‌ها برای منازل و فضای خانواده‌ها به مصونیت از از هم‌گسستگی و تقویت روحیه انسجام و همدلی می‌انجامد. روضه‌های خانگی ادامه پیدا کرد تا اینکه روزی پدرم پیشنهاد داد یک صندوق قرض‌الحسنه درست شود تا مشکلات شرکت‌کنندگان در این روضه‌ها را برطرف کند».

خدمت به ایتام

سیدحمید خانیان از مقید بودن این پیرغلام اهل بیت(ع) به نماز اول وقت می‌گوید: «پدرم آنقدر به نماز اول وقت اعتقاد داشت که برای توسعه و ترویج این اقدام الهی خانواده‌اش را نیز همراه می‌کرد. یک ساعت و نیم قبل از نماز صبح بیدار می‌شد و معتقد بود بعد از اقامه نماز شب حتما باید ادعیه و اذکار خاص خوانده شود. قرائت زیارت عاشورایش ترک نمی‌شد و بعد از اذان و طلوع آفتاب بیدار بود و در محل کارش حضور پیدا می‌کرد. در راه توسعه فرهنگ بدون منت به ایتام و مستمندان در خیریه امام زمان(ع) فعالیت جدی داشت. وقتی خوشحالی را در چهره یتیمی می‌دید سر از پا نمی‌شناخت. پدرم از عنفوان جوانی، خدمت به مردم، آبادانی و برقراری عدالت اجتماعی را برگزید و اعتقاد داشت فقط سفره‌داری به این نیست که بچه‌ها روی سفره بنشینند بلکه سفره، سفره اسلام و انقلاب است و باید مردم روی این سفره بنشینند. این سفره هم با اشتغالزایی و تولید کار و آبادانی، شدنی است».

ارادت ویژه به امام حسن(ع)

سیدحمید خانیان در ادامه خاطرات پدرش را در سفر به کربلا این‌گونه مرور می‌کند: «همه هیأتی‌ها پدرم را به عشق و دلدادگی مکتب اهل بیت(ع) می‌شناسند و می‌دانند او چقدر به امام حسن(ع) علاقه‌مند بود. در کربلا به همراهانش گفته بود چشمی که برای امام حسن گریه کند در آن دنیا گریان نخواهد شد. در بین‌الحرمین حال عجیبی داشت و همواره از غربت امام حسن(ع) می‌گفت. به مصایب اهل بیت اشاره می‌کرد و در آخر گریزی به غربت و مظلومیت امام سوم شیعیان داشت. چقدر عاشقانه برای مظلومیت کریم اهل بیت(ع) گریه می‌کرد. چیزی که در سفر کربلا دیدم و برایم جالب بود این بود که همه اذکار و عقایدش را به امام حسن(ع) ختم می‌کرد».

غسل و کفن در مسجد ارک

بابارضای هیأتی‌ها که سال‌ها می‌کوشید در جهت توسعه شعایر اهل بیت(ع) قدم بردارد اول بهمن ماه امسال بر اثر سکته قلبی در بیمارستان سیدالشهدا(ع) دارفانی را وداع گفت. هیأتی‌ها و دوستداران و محبین اهل بیت، پیکر مطهرش را در مسجد ارک همراه با قرائت زیارت عاشورا و روضه مظلومیت و غربت امام حسن مجتبی(ع) شست‌وشو دادند و سوم بهمن ماه پس از تشییعی باشکوه در جوار آستان شیخ صدوق به خاک سپردند.

اخلاص؛ الگویی برای هیأتی‌های نسل جدید

چیزی که به عنوان الگو می‌تواند مطرح باشد، سفره‌داری این پیرغلام اهل بیت(ع) در ابعاد مختلف است؛ چه سفره‌ای که برای ایتام باشد، چه سفره‌ای که برای امام حسن(ع) و چه سفره‌ای که برای مردم ایجاد شغل و آبادانی کند. چیزی که در بین این سفره‌داری مهم است رنگ اخلاص است. هرقدر این رنگ اخلاق عمق پیدا کند، این فرد نزد خدا محبوب‌تر می‌شود. ما این اوج اخلاص و مراتب اخلاص را در مرحوم سیدرضا خانیان می‌دیدیم و این می‌تواند برای همه رنگ جدی‌تری بگیرد چراکه هرقدر اخلاص بالاتر باشد، تأثیرگذاری بیشتری خواهد داشت. سیدحمید خانیان می‌گوید: «هیأتی‌ها باید در مرور زندگی مرحوم پدرم اخلاق را یاد بگیرند. واقعا در طول زندگی‌اش با مرام، رفتار، گفتار و کرداری رفتار می‌کرد که همه جذب او می‌شدند. کسی را نمی‌شناسم که از او آزاری دیده باشد. در مجلس غیبت نمی‌نشست و اصلا بدگویی دیگران را تحمل نمی‌کرد. همیشه لبخند روی لبانش بود و با دیگران برخوردهای جوانمردانه‌ای داشت».

خط خبر

حاج مهدی توکلی در مراسم عزاداری فاطمیه اول با بیان اینکه اقتصاد یعنی میانه‌روی که یکی از صفات مهم اخلاق است، گفت: «امیرالمؤمنین علیه‌السلام در نهج‌البلاغه جمله‌ای دارد با این مضمون: «جاهل یا افراط می‌کند یا تفریط که هر دو در اسلام منفورند». اسراف یعنی اینکه شما در هر کاری زیادی‌روی کنید. مثلا اگر با یک بشقاب غذا سیر می‌شوید، دو بشقاب بخورید اما تبذیر این است که انسان مالی را بی‌خردانه استفاده کند. مثلا باید برای چهار نفر غذا درست کند، یکدفعه برای ۱۰ نفر غذا درست می‌کند و زیادی‌اش را دور بریزد. این می‌شود تبذیر».

مجتهد

مهدی رحیمی معتقد است اشک معرفتی بیشتر از شعر به شعور مخاطب وابسته است

شعر اهل بیت علیهم‌السلام تاریخ‌ساز است

یاسین سجادی

زمستان سال ۶۰ در اراک به دنیا آمد. پدر و خانواده‌اش علاقه زیادی به ادبیات داشتند؛ به گونه‌ای که پدرش ساعاتی از شبانه‌روز را به خواندن دوانین قدما اختصاص می‌داد و بعضا آثاری را هم دکلمه می‌کرد. شعر همراه و همزاد زندگی روزمره‌اش شده بود. تا اینکه ۲۰ ساله شد و طبع شاعری او رنگ و بوی پخته‌تری به خودش گرفت. مهدی رحیمی امروز یکی از شعرای کم‌نظیر در عرصه سرودن اشعار آیینی به شمار می‌رود. او در مرور خاطراتش این طور می‌گوید: «مشاعره از تفریحات ما در کودکی بود. این فضای دگرگونه ادامه داشت تا اینکه در دوران دبیرستان احساس کردم می‌توانم بنویسم. البته تشویق‌های بی‌دریغ خانواده مخصوصا خواهر بزرگ‌ترم نقش تأثیرگذاری را ایفا کرده که امروز توفیق سرودن شعر اهل بیت علیهم‌السلام را داشته باشم». اهالی ادب و شعر او را با آثار ماندگارش می‌شناسند؛ آثاری همچون «رقص بر پل چینود»، «انار پا به ماه»، «ارواح در ترخیص»، «پاییزهای بی‌چمدان»، «تنهایی دسته‌جمعی»، «رأس ساعت سر»، «بین‌الغزلین»، «مشبه بهتر»، «مراعات بی‌نظیر»، «اسب حیوان نجیبی نیست بعد از کربلا» و «احلی من الغزل». مهدی رحیمی از جمله شاعرانی است که سنگ‌بنای کنگره خانگی شعر را هم گذاشته و دبیری بخش شعر اهل بیتی نشر جمهوری را هم برعهده دارد.

● رسالت شعر هیأتی چیست و گریه باعزت یعنی چه؟

اگر تعریف درستی از گریه ارایه شود خواهیم فهمید که ریشه اشک بر مراثی اهل بیت علیهم‌السلام کجاست و گریه به خاطر این بزرگواران را از گریه به معنای عام آن تفکیک خواهیم کرد. جایگاه گریه بر مصیبت آل‌الله آنقدر والاست که ذره‌ای از حال امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه در گریه بر امام حسین علیه‌السلام با آن توصیفات را که اگر اشک چشمم تمام شود، صبح و شب بر مصیبت امام حسین خون گریه می‌کنم دریابیم که ریشه گریه بر سیدالشهدا علیه‌السلام قطعا در عاطفه محض نیست و شناخت جایگاه ویژه‌ای در سرازیر شدن اشک دارد. در مصیبت آل‌الله، درواقع به سوگ انسانیت گریانیم و هیچ اشکی اینقدر عزت ندارد. به همین خاطر شناخت و معرفت مستمع، میزان سنجش اشک اوست و این امر یک امر کاملا ذاتی و شخصی است و بیشتر از آنکه به شعر بستگی داشته باشد، به میزان شعور مخاطب بستگی دارد.

● برخی از علما تأکید دارند که روضه‌خوانان و شعرخوانان هیأت نباید فقط دنبال گریاندن مستمعین خود باشند بلکه باید از طریق شعرهای خود دنبال بیان حقایق باشند. قطعا بخشی از این وظیفه بر دوش شاعران است. نظر شما درباره این رسالت و چگونگی گام برداشتن در این عرصه چیست؟

من در رابطه با اشک و حماسه به ممیزی قائل نیستم و این دو مورد را در تقابل با یکدیگر نمی‌دانم بلکه حماسه و عاطفه را در مراثی اهل بیت علیهم‌السلام ممزوج و درهم تنیده می‌بینم اما چند نکته ظریف در پخش آثار حماسی و عاطفی قابل تأمل است. متأسفانه خیلی از آثاری را که مختص لحظاتی در هیأت‌ها سروده شده‌اند باید فقط در آن لحظه خاص استفاده کرد! نکته بعد اینکه یک اتفاق تراژیک مثل کربلا سرشار از حس و عاطفه، حماسه، رزم، تاریخ، جغرافیا و... است و از یک زاویه نگریستن به چنین اتفاقی، اشتباه محض خواهد بود.

● با این حساب شاعر چقدر می‌تواند در خواندن روضه‌های درست و تفسیر درایت‌ها و حماسه‌آفرینی‌های اهل بیت علیهم‌السلام تأثیرگذار باشد؟

به هر حال شاعر در تغذیه مداح بسیار مؤثر است و درک درست شاعر از لحظات مدح و مرثیه آل‌الله می‌تواند راهگشای مداحان باشد اما این تنها راه نیست و مداحان به عنوان سکانداران کشتی هیأت‌ها نقش تعیین‌کننده‌تر و مؤثرتری دارند. به عبارت دیگر نخستین مخاطب شعر شاعر، مداحی است که می‌خواهد از آن شعر در جلسه‌ای استفاده کند. درواقع برای درک درست باید بین سه ضلع مداح، شاعر و مخاطب به طور نسبی رابطه ایجاد کرد تا یک شعر مؤثر واقع شود. یک شعر خوب به تنهایی نمی‌تواند این بار را به دوش بکشد.

● در حوزه شعر آیینی کنونی ما دو دسته شکل گرفته: عده‌ای را شاعر آیینی می‌شناسند و عده‌ای را نیز شاعر هیأتی معرفی می‌کنند. آیا شما این تقسیم‌بندی را قبول دارید؟

صددرصد. درست است که در طول این سال‌ها در حوزه تعریف جامع و کاملی به مدد متولیان ضعیف این گونه شعر در بین مردم وجود ندارد اما در حوزه مصداق، مصادیق زیادی در این زمینه وجود دارد. یعنی شاعر، مداح و مستمع به تجربه و به صورت مصداقی تفاوت شعر هیأتی را از شعر آیینی درمی‌یابد، که البته تفاوت‌های عمده‌ای بین این دو گونه از همه جهات وجود دارد.

● شما مجموعه شعرهای متفاوتی داشته‌اید. مجموعه اشعار آیینی را که در بازار کتاب و نشر موجود است چگونه ارزیابی می‌کنید؟

شعر اهل بیتی امروزه تاریخ‌ساز است. یعنی شما در هیچ دوره‌ای از تاریخ ادبیات با چنین کیفیت و کمیتی از شعر آیینی مواجه نبوده‌اید و حتما بعدها در مورد این دوران مطالب فراوانی نوشته خواهد شد. به خاطر همین، قضاوت در مورد دوره‌ای که هنوز در حال گذار است و تثبیت نشده به سختی انجام می‌شود. به نوعی ما خود درون گودیم و آیینه‌ای باید تا گود را به ما نشان دهد. اما نکته‌ای که در مورد آثار چاپ شده امروز حایز اهمیت است، مقوله دگرگونه‌نویسی و کشف فضاهای تازه است. با توجه به اینکه در نشر جمهوری با کمک دوستانم در حال چاپ کتب شعر آیینی با عنوان «جهان تازه شعر اهل بیت علیهم‌السلام» هستم و طبیعتا اشراف نسبی به این آثار دارم که عموما شعرای این دوره به آن بی‌توجهند، به خاطر همین، کلیشه‌ها دامنگیر شعر آیینی شده‌اند.

بدون فاطمه، شیعه هزار چیز نداشت

و گفت فاطمه جان خانه‌ات دو چیز نداشت
حسن نداشت غمت را، حسین نیز نداشت
در این نداشتنی‌ها چه چیزها که نبود
نداشت... نه، مثلا بستر مریض نداشت
برای شانه زدن زحمتت زیاد شده است
هزار شکر که طفل تو سینه‌ریز نداشت
تمام روز به این فکر کرده‌ام اصلا
درِ ورودی این خانه میخ تیز نداشت
و سیلی از دو طرف صورت تو را می‌برد
مدینه بود ولی کوچه عریض نداشت
حسن نبود اگر با تو توی آن کوچه
به کوچه روضه تو اینقدر گریز نداشت
حسن نبود اگر با تو بعدِ این همه سال
به تشت، خونِ حسن لخته غلیظ نداشت
و خاک کرب‌وبلا این بضاعتِ مزجات
بدون فاطمه، یا ایها العزیز نداشت
شلوغ بود چنان وقت نیزه دور حسین
که دست موقع پرتاب، دورخیز نداشت
ولایت علی و کربلا و دولت یار
بدون فاطمه، شیعه هزار چیز نداشت

خط قرمز

حجت‌الاسلام مسعود عالی با بیان اینکه گاهی به جایی می‌رسیم که از خداوند طلبکار می‌شویم، گفت: «اگر نماز بنده حقیر را با نماز سلمان فارسی بسنجند اصلا او را مؤاخذه می‌کنند و به پایش گناه می‌نویسند که این چه نماز غفلت‌کارانه‌ای است! حالا من نمی‌گویم این کار را هم نکنیم اما می‌گویم حداقل دیگر از خداوند طلبکار نشویم که من این کار را کرده‌ام، من آن کار را کرده‌ام».

نشان

داریم با «حسین حسین» پیر می‌شویم...

یکی از سنت‌های زیبای هیأت‌های قدیمی گرفتن عکس یادگاری با کتیبه و پرچم هیأت بوده که در این سال‌ها فراموش شده. پیشنهاد می‌کنیم دست به کار شوید و پس از پایان مجلس‌تان یک عکس یادگاری دسته‌جمعی بگیرید و برای «چهارده» ایمیل کنید تا در همین صفحه منتشر شود.
qudsonline14@gmail.com

[عکس یادگاری: هیأت انصارالعباس علیه‌السلام دولاب، شب شام غریبان ۹۵]

پچ‌پچه

کتاب

شام برفی

«شام برفی» کتابی است که به شرح ۱۵۹ روز اسارت ۴۹ زائر ایرانی حرم حضرت زینب سلام‌الله‌علیها می‌پردازد که در مرداد ماه ۹۱ به دست تروریست‌های وهابی جیش‌الحر سوریه به اسارت درآمدند. این گروه ایرانی به منظور زیارت عزم دمشق کرده بودند ولی به بهانه اینکه آنها پاسدار هستند و سابقه نظامی دارند، اتوبوسشان را ربودند و به منظور تحت فشار قرار دادن جبهه مقاومت در سوریه و کشورهای حامی سوریه از جمله جمهوری اسلامی ایران آنها را مورد شکنجه و آزار قرار دادند. «شام برفی» را می‌توان بهترین منبع برای شناخت روحیات تروریست‌های سوریه دانست. نویسنده هم انصافا از پس کار برآمده و توانسته حس و حال پنج ماه اسارت ۴۹ زائر ایرانی را در دست این موجودات متعصب و خونریز به خوبی نشان دهد؛ حکایتی عجیب و خواندنی که پیشنهاد می‌کنیم مطالعه آن را از دست ندهید. این کتاب نوشته محمد محمودی نورآبادی است که انتشارات ملک اعظم آن را منتشر کرده است.

اپلیکیشن

زندگی امام حسین علیه‌السلام

شاید بسیاری از ما فقط در ماه محرم و در هیأت‌های مذهبی به سینه‌زنی می‌پردازیم و سخنران هم به دلیل کمبود وقت آن طور که باید وقت نکند درباره سیره زندگانی سالار شهیدان صحبت کند. خواندن کتاب هم از طرفی وقت‌گیر است و هر کسی بنابر دغدغه‌های روزمره زندگی شاید وقت نکند به مطالعه کتاب بپردازد. برای همین آن طور که باید و شاید از زندگینامه این حضرت نمی‌دانیم. با استفاده از نرم‌افزار و اپلیکیشن «امام حسین علیه‌السلام» می‌توانید با سیره زندگی آن حضرت آشنا شوید. کافی است این برنامه را روی تلفن همراه خود نصب کنید تا به اطلاعاتی همچون زندگینامه، مدایح، زیارتنامه، زیارت عاشورا، فضایل و کرامات آن حضرت دست پیدا کنید.

کانال تلگرام

محمدرضا طاهری

حاج محمدرضا طاهری جزو مداحانی است که سال‌ها با صدای دلنشینش، بغض کرده و محرم‌ها را سپری کرده‌ایم. عده‌ای آنقدر به این مداح صاحب سبک علاقه دارند که پامنبری ثابت او هستند و عده‌ای هم به گوش دادن مداحی‌های او در خودرو و... اکتفا می‌کنند اما حتما همه این امکان را ندارند و به شیوه‌ای دیگر به نوای محمدرضا طاهری گوش می‌دهند. یکی از این شیوه‌ها عضو شدن در کانال تلگرامی او به آدرس telegram.me/hajmohamadtaheri است. با عضویت در این کانال می‌توانید علاوه بر صدای دلنشین و مداحی‌های جدید، از کلیپ‌ها و برنامه‌های او نیز آگاه شوید.

پچ‌پچه

اهمیت سخنرانی در هیأت

یکی از مسایلی که اخیرا به چشم می‌خورد هیأت‌های بی‌منبر است. برخی هیأت‌ها زیارت عاشورا می‌خوانند و بعد هم عزاداری و سخنرانی، احکام یا مطلبی ندارند. لذا در این هیأت‌ها انحراف وارد می‌شود. در بعضی هیأت‌ها هم باب شده منبری‌های غیرحوزوی می‌آورند. هیأت جای سخنرانی دینی است. سخنرانی دینی، عالم دینی می‌خواهد. جای عالم دینی هم در حوزه علمیه است. باید عالم دینی دعوت شود تا روی منبر برود. بعضی هیأت‌ها هر سخنرانی را می‌آورند! اخیرا مرسوم شده سخنرانی می‌آورند که ظاهر دینی ندارد. بعضی مداحان هم ظاهر اسلامی ندارند. مستمع هم وقتی می‌بیند و اعتراض نمی‌کند، در قیامت گیر است. بین سخنران حوزوی و غیرحوزوی فرق وجود دارد. بین سخنران غیرحوزوی و حوزوی فرق بگذارید، نه بین سخنران کت‌شلواری و غیرکت‌شلواری. به عنوان مثال الان آقای رحیم‌پور ازغدی سخنرانی دینی دارد. او طلبه است و معمم نیست. آقای دینانی یک مجتهد است. او شاگرد علامه طباطبایی است اما معمم نیست. آقای جعفر شهیدی یک عالم به تمام معنا بود ولی معمم نبود. لذا در انتخاب سخنرانی و دعوت از آنها، مسؤول این کار باید دقت لازم را داشته باشد تا در هیأت‌ها دودستگی به وجود نیاید. نکته مهم دیگر اینکه هیأت باید در خط ولایت فقیه باشد. از خط ولایت جدا نشوید وگرنه از خط امام حسین علیه‌السلام جدا می‌شوید. هیأتی، هیأت است که در خط ولایت فقیه باشد. هیأتی که در خط ولایت فقیه نیست و لو از امام حسین علیه‌السلام دم بزند، در خط استکبار است. کسانی هم که ادعای ولایتی بودن دارند، باید به حرف‌های آقا گوش دهند و هیأتشان را تراز حرف‌های ایشان قرار دهند.

یا ابتر

خدایا! آنان که حقیقت را به مسلخ مصلحت می‌برند، آنان که دین می‌فروشند و دنیا می‌خرند و آنان که در مرتع حقوق مردم می‌چرند، به کفر از ایمان نزدیک‌ترند. نقاب ایمان را از چهره‌شان بستان. خدایا! به اسیران ستمدیده، عزت و پایمردی و مقاومت و به خاندانشان، شکیب و وقار و شوکت ببخش. ای خدایی که اسم و رسمت رحمت است، از آنان که رسم تو را با اسم تو سر می‌برند، رحمتت را دریغ کن.

سید مهدی شجاعی

چهارده
ضمیمه هفتگی روزنامه قدس ویژه‌هیأت‌ها و محافل مذهبی
چهارده ✚ ضمیمه هفتگی روزنامه قدس ✚
ویژه هیأت‌ها و محافل مذهبی
مدیرمسؤول و سردبیر: ایمان شمسایی
دبیر ویژه‌نامه: رضا صیادی
دبیر تحریریه: زکیه سعیدی
طراح ناموارة: محمد صمدی
با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری عقیق www.aghigh.ir
www.qudsonline.ir